

Доцільність запровадження електронної реєстрації суб'єктів господарювання

Сучасні демократичні стандарти європейських країн відіграють провідну роль у трансформації правової системи України. Вітчизняні правознавці спрямовують свої зусилля на правове забезпечення комплексної адміністративної реформи та переосмислення концептуальних положень адміністративно-правової доктрини нашої держави на основі загальноприйнятих демократичних принципах [1, с.4].

У зв'язку з цим необхідно вирішувати ці проблеми стрімкими, ефективними та правовими засобами, оскільки проблеми підвищення ефективності інноваційної діяльності сучасних суб'єктів господарювання набувають принципового значення. Так, її вирішення дасть змогу перейти до створення і використання технологій більш високого рівня, а отже, прискорити економічне зростання національної економіки.

Теоретичним та прикладним підґрунтям цієї теми дослідження стали праці вчених у галузі адміністративного, фінансового, податкового права, зокрема, В.Б. Авер'янова, О.Ф. Андрійко, Г.В. Атаманчука, А.С. Васильєва, І.П. Голосніченка, К.Н. Нилова, Н.Р. Нижник, В.М. Плішкіна, Ю.А. Тихомирова, В.К. Шкарупи, І.Л. Бачила, які присвятили певним чином свої роботи питанням державного регулювання.

Добробут націй нині дедалі більше залежить від використання інформації та знань, якому сприяє той величезний поступ, що був здійснений в інформаційних і комунікаційних технологіях (ІКТ). Використовуючи можливості нових цифрових форм будь-якої інформації, такі технології різноманітні змінюють чимало аспектів економічного та соціального життя – методи праці та робочі стосунки, організацію підприємств, напрями

й аспекти освіти та професійного навчання, а також спосіб комунікації між людьми [2, с.313].

Відповідно до статті 4 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» від 15 травня 2003 року [3], під державною реєстрацією юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців розуміється засвідчення факту створення або припинення юридичної особи, засвідчення факту набуття або позбавлення статусу підприємця фізичною особою, а також вчинення інших реєстраційних дій, які передбачені цим Законом, шляхом внесення відповідних записів до Єдиного державного реєстру. Головною ознакою виступає саме факт державної реєстрації юридичної особи та фізичної особи-підприємця пов'язується із внесенням відповідних відомостей щодо особи до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, а не з видачею будь-якого документа. Багато розмов відбувалося навколо цього питання і таким чином, ініціаторами законопроекту пропонувалося скасувати свідоцтво про державну реєстрацію, а для підтвердження державної реєстрації пропонується використовувати безпосередньо відомості Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, а саме виписку із Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців або її копію. На думку депутатів, таке рішення суттєво мало спростити та здешевити ведення бізнесу в Україні.

Як не дивно, як зазначає К.Н. Нилов, державна реєстрація підприємницької діяльності переслідує мету обліку та контролю за їх діяльністю [4, с.27]. В якості принципів державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності в юридичній літературі називають: публічність, достовірність, конститутивне значення реєстрації [4, с.43].

Так, набрав чинності Закон України від 07.07.11 р. № 3609-VI «Про внесення змін до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» [6] щодо проведення електронної реєстрації. Саме цим нормативно-правовим актом передбачається можливість реєстрації підприємства шляхом направлення державному реєстратору пакету

реєстраційних документів в електронній формі. Зі слів розробників Закону, його застосування має створити умови для подальшого спрощення реєстраційних процедур, зменшення корупційних проявів за рахунок відсутності контактування заявника із державним реєстратором та значно спростити порядок отримання відомостей із Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, завдяки можливості подання запитів у електронному вигляді.

Як відмічає адвокат Адвокатського об'єднання «Адвокатська компанія «Соколовський і Партнери» Боднарчук А.Я., детальний аналіз нововведень дозволяє побачити, що з прийняттям Закону № 3609-VI процедура державної реєстрації не стало набагато простішою та швидшою. Так, зокрема, електронні документи, подані для проведення державної реєстрації повинні бути оформлені згідно з вимогами законодавства у сфері електронних документів та електронного документообігу, а також електронного цифрового підпису. Тобто, заявнику для того, щоб подати реєстраційні документи в електронній формі, слід попередньо звернутися до акредитованого центру сертифікації ключів за наданням у користування засобів електронного цифрового підпису. Слід наголосити і на тому, що проведення державної реєстрації змін до установчих документів, шляхом подання електронних документів законом не передбачається. В такому випадку, постає питання про доцільність подання документів в електронній формі, адже отримання сертифікату ключа є необхідним заявнику лише для того, щоб по спрощеній системі зареєструвати підприємство.

Так, європейські держави зазнають фундаментальних змін: вони переживають перехід від індустріального до інформаційного суспільства. Технології інформаційного суспільства поступово заповнюють всю промислову й соціальну діяльність і є ключовими чинниками конкурентності європейських компаній [2, с.313]. Не вирішеним залишилось питання про сплату реєстраційного збору, так Законом № 3609-VI передбачено, що при поданні електронних документів підтвердженням внесення реєстраційного збору є примірник електронного розрахункового документа. Однак, самим

законом не дається визначення поняття «електронний розрахунковий документ» та не передбачається якими платіжними засобами має проводитися оплата. За таких обставин, виникнення спорів щодо внесення реєстраційного збору при поданні електронних документів буде лише питанням часу.

Тобто, для того, щоб запроваджена система електронної реєстрації змогла ефективно працювати, на законодавчому рівні слід закріпити порядок внесення платежів пов'язаних із реєстрацією підприємств. В цілому ж необхідно відмітити, що з огляду на необхідність отримання засобів електронного цифрового підпису, система електронної реєстрації підприємств залишається досить складною та потребує подальшого вдосконалення [7].

Література:

1. Державне управління: європейські стандарти, досвід та адміністративне право / Авер'янов В.Б., Дерещ В.А., Школик А.М., та ін.; За загред. Авер'янова В.Б. – К.: ЮСТІНІАН, 2007. – 288 с.
2. Ніколас Мусис. Усе про спільні політики Європейського Союзу / Пер.з англ.. – К.: «К.І.С.», 2005. – XIV с., 466 с.
3. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців: закон України від 15 травня 2003 року № 755-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003.-№ 31-32. - Ст.263.
4. Нилов К.Н. Государственное регулирование предпринимательской деятельности: Учебное пособие. Калининград: Изд-во КГУ, 2001. – 142 с.
5. Лаптев В.В. Предпринимательское право: понятие и субъекты. М.: Юрист, 1997.
6. Закон України від 07.07.11 р. № 3609-VI «Про внесення змін до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» // Голос України 2011. - № 144.
7. <http://lex.org.ua/ua/news-2011/1431>.